

BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT
2023
SVEALANDSTRAFIKEN AB

BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT

SVEALANDSTRAFIKEN AB, 556555-3350

Fastställd av bolagets styrelse 2024-02-27

BESKRIVNING AV BOLAGETS VERKSAMHET

Enligt bolagsordningen ska Svealandstrafiken AB bedriva trafikrörelse avseende kollektivtrafik samt idka därmed förenlig verksamhet i Västmanlands län och Örebro län.

Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sina ägare Region Västmanland och Region Örebro län.

Bolaget är en del av regionernas verksamhet.

UTVÄRDERING AV STYRELSEARBETET

Under 2023 har bolaget haft totalt 4 styrelsemöten, utvecklingsdag med bolagsledningen samt ordinarie årsstämma.

Stående punkter på styrelsemöte:

- Val av justeringsman och godkännande av dagordning
- Information från VD
- Aktuella marknadsfrågor
- Väsentliga förändringar i förutsättningarna för verksamheten
- Uppföljning av verksamheten
- Ekonomisk uppföljning

Under året har följande beslut tagits:

- Bokslut och årsredovisning 2022
- Rambudgetförslag 2024
- Modell för utvärdering av styrelsens och VD's arbete
- Bolagsstyrningsrapport 2022
- Firmateckning
- Tertialbokslut med årsprognoser
- Affärsplan 2024-2026
- Budget och investeringsbudget 2024
- Låneramar 2024-2026
- Arbetsordning för styrelse och instruktion VD
- Att ta fram analys kring konsekvenserna för Svealandstrafiken med ny bussdepå i Västerås
- Säkerställa en korrekt hantering av den genomlysning av bolaget som initierats av ägaren Region Västmanland.

Gemensamma ägarträffar har hållits 6 gånger under 2023. Under året har också tre presidieträffar hållits med kollektivtrafikmyndigheten i Region Örebro län och en presidieträff med

kollektivtrafikmyndigheten i Region Västmanland. Under året har också en gemensam utvecklingsdag genomförts tillsammans med ägare och kollektivtrafikmyndigheterna i de bägge länen.

ÄGARDIREKTIV

Enligt ägardirektivet ska Svealandstrafiken eftersträva en soliditet om 15 %. Med anledning av bolagets tillväxt genom inträdet i Region Örebro län med anskaffning av fordon och fastigheter samt konverteringen av bussparken från biogasdrift till eldrift så understiger soliditeten 15 %. Vid 2023-års utgång var soliditeten 12,9 %. Svealandstrafiken behöver fortsatt klara resultatmålet och generera en god avkastning som återinvesteras i verksamheten för att säkra en god soliditet där den långsiktiga målsättningen är 15 %.

Verksamheten har under 2023 utöver ovan bedrivits inom de ramar ägardirektivet anger.

Inga förändringar har skett under året i gällande ägardirektiv.

INTERN KONTROLL – UPPFYLLANDE AV BOLAGETS ÄNDAMÅL

BOLAGETS ÄNDAMÅL

Bolagets ändamål att bedriva en attraktiv kollektivtrafik med buss samt, i enlighet med vad ägarna beslutar, bidra till att utbud och former för kollektivtrafiken utvecklas och förbättras. Se vidare förvaltningsberättelsen i årsredovisningen.

FINANSIELL RAPPORTERING

Styrelsen får ekonomisk rapport efter tertialbokslut 1 och 2 och efter årsbokslut 31 december. Vidare se tertialbokslut och årsredovisning.

Trots det ekonomiska läget i omvärlden gör Svealandstrafiken i år ett bättre resultat än avkastningskravet på 10,8 mnkr. Det positiva resultatet på + 14,9 mnkr före bokslutsdispositioner och skatt grundar sig på att de optimeringar och effektiviseringar som gjorts i verksamheten, tillsammans med de senaste årens kompetenshöjande investeringar, har börjat ge resultat. Organisationen håller en fortsatt hög kostnadsmedvetenhet och nyttjar interna resurser och material i verksamheten mer effektivt. Det harmoniserar med Svealandstrafikens stora fokus på en hållbar verksamhet. Det positiva resultatet grundar sig till viss del också på en bra bedömning av kostnadsutvecklingen och ett korrekt satt trafikpris för året.

Under året har Svealandstrafiken totala låneskuld minskat med 42 mnkr och är vid årets slut 669 mnkr. Nya lån på 36 mnkr har tagits upp för finansiering av leveransen av de första elbussarna till Västerås. Den del av den totala låneskulden som ägarna borgar för uppgick till 666 mnkr och ligger inom ramen för aktuellt borgensbeslut. Soliditeten är vid årets slut på 12,9 %. Den positiva utvecklingen av soliditeten under året har påverkats av att ej tagna lån pga. försenade bussleveranser, erhållna bidrag samt det positiva årsresultatet. Som väntat har den kraftigt negativa ränteutvecklingen mer än dubblat de finansiella kostnaderna jämfört med förra året. Med anledning av Svealandstrafikens fortsatt höga investeringstakt och höga skuldsättningsgrad är beaktande av den framtida ränteutvecklingen viktig del för bolaget. Svealandstrafiken behöver fortsatt klara resultatmålet och generera en god avkastning som återinvesteras i verksamheten för att säkra en god soliditet.

BOLAGETS RISKER

FINANSIELLA RISKER

- Prismodellen för det största uppdraget linjelagd kollektivtrafik baseras på ett fast pris per omloppskilometer och omloppstimme utifrån en uppskattad trafikproduktion. Priset för nästkommande år förhandlas i början av året vilket gör att Svealandstrafiken för kommande år tar en risk respektive en möjlighet beroende på utfallet av kostnadsutvecklingen för resterande av innevarande år samt under kommande år. En faktisk volymrisk finns också då den uppskattade ramvolymen kan skilja sig när den blivit en bearbetad detaljvolym.
- Omvärldsutvecklingen med kriget i Ukraina, efterdyningarna av pandemin Covid-19 och oroligheterna i mellanöstern som lett till kraftig inflationsutveckling, ränteökningar, kraftiga prisökningar inom framför allt bränsle och energi men även inom andra områden såsom reservdelar, oljor och vätskor m.m. har påverkat Svealandstrafikens driftkostnader negativt och kan beroende på utvecklingen ge avtryck finansiellt under 2024. Några poster beskrivs grundligare nedan.
- Räntekostnaden med anledning av hög skuldsättningsgrad. Svealandstrafiken är och kommer under de närmsta åren att fortsatt vara investeringstunga. Med nuvarande skuldportfölj inklusive reinvesteringar innebär en ränteförändring med 1 % under 2024 en förändring på ca 3 mkr. Nuvarande skuldportfölj består till cirka 43 % av bundna lån. 68 % har en räntebindning under ett år vilket avviker något i förhållande till gällande finanspolicy (max 60 %).
- Utveckling drivmedelspris. Stora delar av Svealandstrafikens egna bussar drivs i dagsläget på biogas även om en konvertering till el pågår i den linjelagda trafiken. HVO är bränslet som Svealandstrafikens underentreprenörer använder. Under andra halvan av 2022 och i början av 2023 ökade priser markant både gällande biogas och HVO. Med ett nytt avtal för biogasleveranser i Västmanland som tecknades under sommaren 2023 har den främsta faktorn för stora prisfluktuationer minskat då delar av den inköpta volymen inte längre regleras via spotmarknadspris. Priserna i det nya avtalet i Västmanland justeras dock kvartalsvis via en nykonstruerad indexkorg vilket ger en ökad risk jämfört med avtalet i Örebro som har en årlig justering. Prispåverkan för HVO har minskat med anledning av regeringens beslut om minskad reduktionsplikt där priserna minskat betydligt efter årsskiftet och prisnivån spås vara beständig. Genom införande av elbussar minskas andelen drivmedelskostnader och således bränslerisken totalt sett i bolaget.
- Brist på material och leveransförseningar. Förutom de ekonomiska utmaningar som omvärldsutvecklingen inneburit har bristen på halvledare och andra reservdelar/material medfört längre leveranstider bland annat på 2023 års leverans av elbussar. Den större elbussleveransen som var beställd till slutet av 2023 är kraftigt försenad och beräknas till andra delen av 2024. Detta kommer med största sannolikhet innebära kostnadsökningar (drivmedel och underhåll) för den fordonsflotta som ska ersättas.
- Under 2024 kommer Svealandstrafiken att kraftigt utöka fordonsparken med elbussar i den linjelagda trafiken (46 stycken). Eldriften skapar förutom de miljömässiga aspekterna möjligheter till effektiviseringar vad gäller bränsle och underhåll. Den risk som kan finnas är eventuella inkörnings- och optimeringsproblematik som initialt skulle kunna leda till störningar och eventuella merkostnader.

- Minskat trafikuppdrag. Svealandstrafikens uppdragsgivares ekonomiska svårigheter skulle kunna leda till beslut om ytterligare trafikneddragningar i båda länen. De beslut som redan fattats kan Svealandstrafiken hantera inom ramarna för det flexibla konceptet med stor gemensam fordonsflotta över de två länen och tillsammans med bolagets ramavtalsleverantörer. Blir eventuella neddragningarna för stora så skulle det dock kunna innebära risk för outnyttjade resurser i personal, fastigheter och fordon.
- Kompetensförsörjning. Svealandstrafikens verksamhet är personalintensiv och mer än hälften av bolagets kostnader är personalrelaterade. Under 2023 har branschens utmaningar med kompetensförsörjning av bussförare blivit än en mer tydlig nationellt med inställd trafik som följd på flera håll. Svealandstrafiken har dock klarat sitt trafikuppdrag under 2023 men ser motsvarande kompetensförsörjningsproblematik framför allt på några års sikt. För att motverka risken att stå utan personal på sikt jobbar Svealandstrafiken med att utveckla körskolan i egen regi samt samverkan med andra parter. Sjukskrivningsnivåerna har under 2023 fortsatt varit höga även om indikerande trenden är positivt sjunkande. Ett fortsatt aktivt arbete med att sänka sjukfrånvaron är nödvändig för att skapa ekonomiskt utrymme samt för att säkra bussförarresurs för trafikproduktionen.
- Framöver ska beslut i frågan om byggnation av ny bussdepå i Västerås 2030 fattas. Beslutet kommer att vara en viktig faktor för Svealandstrafiken både på kort och lång sikt och påverkar både planering, investeringar, underhåll och resursallokering både för nuvarande och framtida depå.

KOMMUNIKATION MED REVISORER

Kommunikation med revisorer sker vid avstämningsmöten under våren och hösten samt vid helårsbokslut. Revisorerna kommer till bolaget och utför förvaltningsrevision under hösten och bokslutgranskning vid helårsbokslutet. I samband med årsbokslutet sker även granskning från lekmanrevisionen. Löpande kommunikation har skett för att få vägledning olika frågeställningar.

ÄRENDEN SOM LÄMNATS TILL REGIONFULLMÄKTIGE FÖR STÄLLNINGSTAGANDE

Svealandstrafiken har under året inte lämnat några ärenden till Regionfullmäktige för beslut.

Ekonomisk rapport till ägarna Region Örebro län och Region Västmanland sker vid tertial- och helårsbokslut. Dessa rapporter ingår i respektive regions sammanställda redovisning som redovisas i regionstyrelse och regionfullmäktige.

STÄLLNINGSTAGANDE

Den interna kontrollen vad avser uppfyllande av bolagets ändamål, ägarens beslutade mål och hur bolagets finansiella rapportering är organiserad bedöms av bolaget fungera på ett tillfredsställande sätt under räkenskapsåret. Bolagets verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Nils-Eric Gustavsson

Styrelsens ordförande